

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: ZA ŠIBENIK DONAŠANJEM U KUĆU TE ZA AUSTRO-UGARSKU POŠTOM NA MJESEC K 1.25. ZA TROMJESEC K 3.75 POLUGODIŠNJE I GODIŠNJE RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO K 15 I POŠTARINA. — PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

JUTARNJI LIST
IZLAZI SRIEDOM, PETKOM I NEDJELJOM

Telefon br. 31. — Čekovni račun 71.049

UREDNICTVO I UPRAVA „HRVATSKE RIEČI“ NALAZE SE U „HRVATSKOJ TIŠKARI“ (Dr. KRSTELJ I DRUG.) — RUKOPISI NE VRAĆAJU SE. — NEFRANKIRANA SE PISMA NE PRIMAJU.

OGLASI PO CIENIKU.

NA ŽRTVENIKU SLOBODE.

Sloboda traži hekatombe. Plameni jezici sukljaju k nebu uznoseći miomiris duša slobodarskih, prožetih onom Perikleovom: „Onaj, koji umire za svoj zavičaj, služi ga više jednim danom nego da ga je služio kroz cijeli život“.

Balkanom odjekuje poklič bojni i okuplja milijune naroda da poigraju krvavo kolo. I proždriet će ih neman smrti stotine, tisuće i stotine tisuća, a umirat će posmjehom na usnama, jer „sladko i lepo je umrijeti boreći se za dom, da slobodne ostaviš nakon sebe i ženu i djecu, imetak i kućni prag“.

U Macedoniji tekla je nevinna kršćanska krv, a osvetnici ustaju da žrtvuju sebe za trpeću braću. Prate ih simpatije slobodne Europe i naroda prekoceanskih, sve uzhičeno gledajuć samopriekor bratski i slušajući himnu ljubavi, slobode, bratstva. I hitaju borioći sa raznih strana svijeta u pomoć odvažnim ratnicima, prožeti čuvstvom što pred jedan viek prenio Byrona da se bori za slobodu Grčke.

(Zaplijenjeno)

(Zaplijenjeno)

JUKIĆEVA OSUDA.

Pomilovanje odbijeno. - Demonstracije u Zagrebu.

Zagreb, 12 listopada. Amo je pripjela viest, da je vladar uzkratio pomilovanje na smrt osudjenoga Luke Jukića.

Trst, 12 listopada. „Edinost“ javlja, da je kralj odbio pomilovanje Luke Jukića.

Budimpešta, 12 listopada. Krvnik Bala odputovao je u Zagreb, da spremi sve što je nužno za vješanje Luke Jukića.

Zagreb, 12 listopada. Na glas, da je odbiveno pomilovanje Jukićevo, čitav grad bio u velikoj uzrujanosti. Na večer je masa dječstva, radništva i gradjanstva priredila velike demonstracije. Masa je nahrupila na Zrinjski trg pred tamnice, i ondje priredila manifestacije za Jukića. Policija je obkolila tamnice i ne pušta nikoga u sudbenu zgradu. Ima više uapšenih.

HRVATSKI PRIJEVODI
FOSCOLOVIH „GROBOVA“
U SVJETLU KRITIKE. (6)

Gledati simpatijom na Englesku, kada je parolom bilo proklinjanje proti narodu, koji je jedini zaustavljao ambiciozne triumfe i jedin u svojoj štampi prezirao opće obožavanu veličinu despota, značilo je prezir protiv Francuske, ili barem onoga koji ju je u sebi predstavljao. Ima još. Pjesnik se usugjuje spomenuti — i u to upire, skoro, u jednoj bilješki — engleskog pobjeditelja kod Aborkira i Trafalgaru, junaka

Sa svladanog koji uze broda
Glavni jarbol sebi za nosila:

usugjuje se spomenuti jedan poraz onih godina kad su odjekivali poklici znamenitih pobjeda Austerlitz i Jene, kad se razlijegali glasovi Barda crne šume, tog najsmjelijeg panegirika napoleonskih poduzeća, i pače osobito, zločina devetnajstoga Brumaja. Ne bez razloga Napoleonovi pristaše izružiše ponositu pjesmu: osjećahu da je njom uvrijedjeno nešto dublje nego li njihova vjernost predajam akademičke poezije.

Ona patriotična tuga, koju je prije izrazio u romanu, prelazi i u Grobove, ali vedrija i filozofičnija.

Misao na

„Sudbine svemoć promjenljivu“

bijaše kao stožerna misao pjesnika, koji ju je već bio izrazio u romanu razmišljajući o fatalnom dizanju i padanju svake ljudske moći, a osjećao ju je osobito u danima velikih borba, kad mu je nekako paralizovala svaku nadu u preporod Italije i Grčke. Sada u Grobovima, adserciji talijanske veličine u Sta. Croce, slijedi — sva rečiči oružjem i slavom — evokacija Maratonske bitke; a u toj je junačkoj bici, gdje Grčka održa sebe i svoju kulturu proti grozećoj apsorpciji ogromne persijske sile, kao naziv ili slutnja jednog ustanka, jedne bitke slične talijana proti francuskom kolosu. Ali srdžba biva plač, a plač sažaljenje, te se epički poklik pretvara u elegijačku tužaljku. I zbilja tuga je glavni elemenat u Grobovima: tuga nad ljudstvom, i tuga nad domovinom. Grobovi su uzvišenje, ali i plač Italije. Za Maratonskom slikom dolazi tužbalica Elektrina, elegija Kasandrina, sažaljenje Omirovo između grobnica Ilija-grada: i Ilij u raspljenoj

mašti grčkoga pjesnika postaje Italija, a kobni pad Ilija kobno ropstvo Italije. Svijet grčki u Grobovima postaje svijet talijanski. I baš s toga što je u Grčkoj Italija, mitološke i junačke figuracije pjesme dobivaju toliko života, toliko žestine čuvstva. Pravom se zato može reći, da su život, slava i vrline Grka i Rimljana u Foscolovim rukama postale aluzije savremenicima; staro doba posta za njega sadanje doba; i sva tiranstva prošlosti on vidi obnovljena u despotizmu Napoleonovu. I bez namisli ne približuje on rimskom carstvu ono Dardana

od koga je Troja grad nastao
I Asarak i pšest ložnica
I cesarstvo Julskog naroda.

U onom nizu trojanskih junaka oko grobnice Ilija; od Elektre, spale Jupiterove supruge, do Kasandre, koju Apolon obasjava tužnim darom proročanstva — t. j. bistrom sviješču neuklonivih ljudskih nevlja — opisana je domovina sveta, sa svojim tradicijam, sa svojim trajanjem, sa svojim nesrećam. U onim mladincima, koji će se vratiti a ne će više naći grad otaca:
Zamaj čete domak svoj tražiti!
Zidine mu, djelo Apolovo,
Pod svojim će pušit se razvalati.

Nota velevlasti.

Nota, koju su predstavnici Austro-Ugarske i Rusije predali balkanskim državama u ime evropskih velevlasti, glasi:

I. Vlade odlučno ne odobravaju one mjere, koje bi mogle narušiti mir.

II. Iste vlade oslanjaju se na čl. 23. berlinskog ugovora u interesu pučanstva preuzimaju u svoje ruke provodjanje reforme u upravi evropske Turske. Razumje se, da ove reforme ne kreću u suverenitet sultana ni u integritet otomanskog carstva. Ovom izjavom si velevlasti pridržavaju slobodu vremena, da prouče te reforme.

III. Ako ipak dodje do rata između balkanskih država i otomanskog carstva evropske vlade ne će dozvoliti po svršetku rata nikakve promjene u teritorijalnom „status quo“.

Velevlasti si preduzimlju, da će poduzeti zajednički korak kod Porte u ovom smislu.

Proglas kralja Nikole.

Crnogorski kralj upravio je proglas na narod. U proglašu se iztiče, da nije više

Rat na Balkanu.

Klanje u Albaniji. - Bugarska i Srbija navieštaju Turskoj rat. Velevlasti traže reforme u Macedoniji.

Lukacs o zadaći Austro-Ugarske.

U povjerljivoj konferenciji ugarske delegacije rekao je ministar predsjednik Lukacs sljedeće: Kad smo mi pred nekoliko dana došli u Beč, nismo imali pojma. kamo će dovesti izvanjska politika. Danas je započeo balkanski rat. Nakon Crne Gore, po najnovijim viestima, najavila je i Bugarska Turskoj rat. U tim prilikama primorani su predstavnici vanjske i ratne vlade izjaviti, da ne mogu preuzeti nikakove odgovornosti za događaje, ako im se ne odobre sredstva, koja neobhodno trebaju. Vlada je uvidila, da može doći u teški položaj, ako vi dalje ustrajete na vašem odklanjajućem stanovištu. Vlada nije mogla odbiti finacijalne žrtve, pošto situacija danas stoji tako, da izvanjska politika monarhije mora ići za tim ciljem, da lokalizira rat na Balkanu. Svršio rat kako mu drago, doći će skoro vrijeme, kad ćemo i mi morati stupiti u akciju za razbistrenje položaja. Ali naša će rieč imati jedino tada upliva, kad joj budemo mogli pribaviti vrijednost.

bilo moguće slušati bolne vapaje tlačene braće u Staroj Srbiji. Tamo se masakrira ne samo mužkarce, nego i žene i djecu. Rodoljublje nalaže Crnogorcima, da priskoče u pomoć braći. Nada, da će se moći osloboditi Srbe u Turskoj bez krvoprolića, izjalovila se. Kralju je žao, da je morao narušiti mir i izvući iz korica sablju, ali drugačije nije bilo moguće.

Kralj nadalje poziva sav narod, da se svrsta u bojne redove pod njegovo zapovjedništvo. Treba pružiti ruku potlačenoj braći i junačkim Malisorima, koji se već 2 godine kao lavovi bore za svoja prava, za slobodu i za jedinstvo s Crnom Gorom. Sa Crnom Gorom su sve kršćanske države na Balkanu. Mi moramo imati hrabrosti, da se borimo sa moćnim neprijateljem. A to je i dostojno Crne Gore, koja se uvijek dragovoljno žrtvovala za svoju braću. Računamo na simpatije čitavog srbskog naroda i svih balkanskih naroda. I simpatije kulturnog svijeta nas prate. Srbija, Bugarska i Grčka složne su s Crnom Gorom u ovom poduzeću. Crna Gora ne napada Turke iz jogunluka, već potaknuta najplemenitijim čuvstvom, da spasi čitav narod od uništenja.

Na koncu kralj zanosnim riečima poziva Crnogorce, da podju u rat u Staru Srbiju, gdje će se sastati s braćom iz Srbije, vođenom od njihovog plemenitog kralja. Tamo u Staroj Srbiji Crnogorci skupa s njima zagrliti će braću Srbe i donieti im slobodu. Kralj saziva sa neba blagoslov nad ovim ratom, u kojem je snivao sve od najranije svoje mladosti i zaželio taj dan i u svojim pjesmama.

Padanje francuzke rente.

Kako na drugom mjestu donosimo, Francuzka je u velike interesirana na Balkanu — i to ogromnim svojim milijardama. Zato su balkanski događaji izazvali u čitavoj Francuzkoj vrlo loš dojam. Dne 8. ov. mj. francuzka renta, usljed viesti sa Balkana, bila je pala izpod 90 franaka. Pri zaključku tržišta na termin bila je na 89.95. Ima više od 22 godine da s takova šta u Francuzkoj nije dogodilo. Ratovi i slične pogibelji nikada ne prozurokovaše da tečajevi francuzke rente tako nizko panu. Za panike dne 9. ve-

O Iliju porušenom dvaput
I dignutom opet dvaput sjajno
Na niemijem ulicam pustijem,
E još ljepši zadnji trofej bude
Kobnoj djeci staroga Peleja....

stihovi napisani stavno s ogorčenjem i suzama, kojima uzdišu rastuženi satrveni plemeniti duhovi talijanski, kada onaj, koji se bio prikazao kao osloboditelj Italije, otkri se njezinim despotom. A Omir koji grli rake u jednakoj je frazi sa povjesničarom Italije orisanom u Ortsu: što Italija ondje kaže svomu povjesničaru jest isto što grobnica Ilija kaže ovdje svetomu starcu: niz nesreća i boli, i tuga naredima. A u

1904., izazvane od rusko-japanskog rata, renta je bila pala samo na 94 franka, a za upadice u Agadiru dne 5. srpnja 1911. na 94.40.

Hrvati srbski dobrovoljci.

Srbske novine javljaju, da se je dosle prijavilo srbskoj „Narodnoj Obrani“ za dobrovoljce 15 djaka i 9 učitelja slikarske škole u Zagrebu. Javilo se nekoliko i iz Bosne.

Snaga Crnegore.

Crna Gora je sakupila na granici 40.000 ljudi, koji sačinjavaju tri divizije. Prvom zapovjeda general Vukotić, drugom general Bošković, a trećom, koja je najbrojnija (15.000 ljudi), general Martinović, koji je ministar rata i izvanjskih posala i predsjednik ministarskoga vieća. Ova divizija zauzima Vir Pazar naprama Skadru. Princ Mirko preuzeo je vrhovno zapovjedništvo prve i druge divizije, a prietolonasljednik Mirko, inspektor topništva, preuzeo je zapovjedništvo nad čitavom vojskom.

Jakost turske vojske.

Na granicama Bugarske i Turske koncentrirano je 25.000 turske vojske. Mobilizacija u evropskoj Turskoj je skoro podpuna. Mobilizacija u Aziji provadja se sada, a bit će dovršena za koji dan, te će dati kontingenat od 15.000—20.000 ljudi. Od nekoliko Turska razpolaze sa 400.000 vojnika, ne uračunavši pričuve.

Razdjelba bugarske vojske.

Bugarska vojna sila razdjeljena je u tri vojske. Svaka vojska ima tri vojna zbora. Prvoj vojsci zapovjeda general Kutinčev, drugoj Dimitrijevič, a trećoj Ivanov, a viši zapovjednik svih četa jest bivši ratni ministar general Savov. Šef generalnog štaba je bivši ministar predsjednik Petrov, dočim je car Ferdinand vrhovni zapovjednik vojske svih saveznih balkanskih država.

Strani dobrovoljci.

Iz Rusije prijavilo se preko 20.000 dobrovoljaca, koje obskrbljuje slavensko

Hektoru je još Jakopo: tu su junaci, to miliji, što se zaludnije bore, ne više s ljudima, nego s udesom. Sažaljenje za Ektora sažaljenje je za junaka rogenog van svoga vremena, kad je sudbina odlučila već propast domovine mu, za koju on uzalud umire. Zato sva žalost pjesnika i potomstva sači će na njega, ali žalost jalova, žalost bez opiranja, žalost resignirana neuklonivosti općega jada afirmiranog u zadnjem stihu, koji miješu zajedno plač nad Ilijiskim junacima i plač nad kobnom nesrećom ljudskom: s toga Omir gleda nekim čuvstvom vedre gorčine i same kobne Pelejeviče i „Argivske knezove“ koji su takogjer „rastužene duše“. I pobjeditelje će pjesnik slaviti, i njih će sažaliti. U valu zajedničkog ljudskog jada i neuklonive sudbine pomiješani su pobjeditelji i pobjegjenici.

(Nastavit će se).

Sjećajte se Družbe

SS. Ćirila i Metoda.

podporno društvo. U Grčku putuje iz Amerike 30.000 izseljenika. Iz Francuzke pak stupilo je u službu saveznih balkanskih država 30 avijatičara.

Glavna bitka na Kosovu.

U Srbiji pozdravljaju se ljudi pozdravom: „Do vidjenja na Kosovu!“ Drži se naime, da će Srbija glavnu svoju silu, kojoj zapovjeda prijestolonasljednik Aleksandar, baciti na Kosovo, gdje bi se imala odigrati glavna bitka sa turskom vojskom.

Odjek balkanske mobilizacije u Zagrebu.

U Zagrebu usljed događaja na Balkanu veoma je živahno. Preko Zagreba vraćaju se dnevno iz inozemstva, u prvom redu iz Englezke, mnogobrojni Srbi i Bugari, a onda i Turci koji ostali u Srbiji te sada moraju preko Zagreba i Rieke morskim putem do Soluna i Carigrada, kada je po kopnu svaki saobraćaj prekinut. Nepriputa je imalo 90 Srba koji radili u rudniku u Trbovlju, a pred mjesec dana došli na rad, te sada pozvani u domovinu. Ravnateljstvo rudnika bilo im je platilo putne troškove iz domovine, a te su u ovo mjesec dana morali odslužiti. Preostalo im samo toliko da su mogli doći do Siska, gdje su morali izići iz vlaka. Među građanstvom nešto se sabralo, te su tako mogli prosliditi dalje.

Boj oko Skadra.

Oko Skadra na Bojani u Albaniji, nedaleko crnogorske granice, bije se žestok boj. U Skadru ima 17.000 Turaka i 7000 muhamedanskih Arbanasa, dočim protiv njima je 15.000 Crnogoraca pod generalom Marčevićem. Ima u Skadru i Malisora, ali je njihovo držanje nestalno. Oni su pod uplivom Austrije, kojoj je pošlo za rukom da im izhodi od Porte neke koncesije glede poreza i glede službovanja u vojsci.

Boj se razvija na zemljištu od crnogorske granice do Skadra. Crnogorske čete, koje su s Bara-Rumije krenule, prodrle su već bile preko 15 km. u tursko zemljište uz skadarsko jezero sve do rieke Bojane. Tursko stanovništvo bježalo pred crnogorskom vojskom paleći za sobom svoja sela.

Dne 9. ov. mj. u 8 sati jutrom kod Plavnice najmladji sin kraljev, princ Petar, opalio je prvi hitac iz topa protiv turske pozicije. Vojnička glazba odsvirala je na to crnogorsku himnu. Nakon 20 časaka crnogorsko je topništvo potjeralo Turke sa njihove pozicije na brdu Plavnica. Pošto je to brdo bilo pročišćeno od Turaka, Crnogorci su, zaštićeni svojim topništvom, lagano napredovali prema brdu. Turci su se utvrdili u Dečiću, koji dominira cestu u Skadru. U 2 sata po podne turske se čete izkrcane na obalu jezera u blizini crnogorske granice. Razvio se boj, koji je na čitavoj liniji trajao do noći.

Artillerija podgoričke vojske zauzela utvrđenje Dečića, važnu strategijsku tačku prema Skadru. Boj traje dalje. Crnogorska je vojska napanula vatrom iz topova tvrgjavu Šipčanik (u okolici Tuze) i skoro ju porušila.

Cetinje, 12 listopada. General Martinović s jezgrom vojske prešao je Bojanu. Crnogorci marširaju prama Skadru. Predstoji sraz sa neprijateljem, grozno klanje.

Cetinje, 12 listopada. General Martinović bombardira utvrdu Tarabaš blizu Skadra.

Cetinje, 12 listopada. Glavna vojska bombardirala je i osvojila kule Vranja i Rogam, Turke natjerala u bieg, zarobila im topove i municiju, te maršira prama Skadru.

Lloydov parobrod bombardiran.

Dne 9. ov. mj. Crnogorci su bombardirali Lloydov parobrod „Scutari“ koj plove Bojanom do Kotora. Kroz celi jedasat parobrod je morao izdržati tešku vatra. Kapetan Vukić dao je zapovjed, da se svi putnici većinom Arbanasi uklone s palube, ostav sam na zapovj. mostu. Jedan je hitac bio i njemu upravljaj, ali jesrećom udario u sami most. Malo dalje od sv. Nikole iz jednog crnogorskog topa bila je izpaljena granata protiv parobrodu. Projektili padali su 50 met. od parobroda. Austrijski parobrodi moraju imati ratne oficire i ratnu zastavu, inače je plovidba nemoguća.

General Bošković poginuo.

Iz Cetine dolazi viest, da je zapovjednik jedne divizije crnogorske vojske general-brigadir Bošković poginuo.

Nota velevlasti Porti.

Carigrad, 12 listopada. Austro-ugarski poklisar markgraf Pallavicini predao je Porti notu, kojom se zahtjeva od nje da u Macedoniji provede reforme na temelju čl. 23 berinskog ugovora.

Odlazak crnogorskih djaka iz Beča.

Beč, 12 listopada. Ovdješnji crnogorski djaci odputovaše sinoć južnom željeznicom put Crnogore, da se pridruže četama. Pri odlasku našlo se na kolodvoru mnogobrojno slovensko djačtvo. U obćem oduševljenju odpevane su hrvatska, srbska i ruska himna. Uz burne poklike proti Cuvaju i manifestacijama za Jukića djačtvo se oprostilo od svojih crnogorskih drugova.

Bugarska i Srbija navieštaju rat.

Sofija, 12 listopada. Bugarska i -rbska vlada navieštiti će još danas Turskog rat. Izjava, kojom se rat naviešta, štampana je u milijun primjeraka u macedonskom dijalektu.

Koraci Austrije i Rusije.

Beč, 12 listopada. Između kabineta Beča i Petrograda vode se pregovori, kako bi se došlo do zajedničke akcije nakon što obći rat na Balkanu bukne.

Borba za autonomiju Irske.

Borba Iraca za autonomiju ulazi u odlučni stadij.

Vlada je u dolnjoj kući podniela predlog glede roka, u kojem se imade home-rule-bill u dolnjoj kući pretresati. Za pretresivanje u odboru određeno je dvadesetpet dana, za debatu o odborovom izvještaju pet dana, a za treće čitanje dva dana. Predsjednik odbora imade pravo, da odabere amendemente, koji će se u pojedinim sjednicama predložiti.

I tako je ovo zasjedanje englezkoga parlamenta od vanrednog znamenovanja i ne zna se, kako će se držati vladina stranka. Zakon o irskoj autonomiji mora biti primljen. U gornjoj kući lordovi će za cijelo zabaciti ovu zakonsku osnovu, ali reformom parlamenta od g. 1911. ovo zabacivanje od strane lordova znači samo da se zakonska ova osnova odgadjaju.

Za malene narode borba je irske autonomije od vanredne važnosti. Uza svih svojih dvadesetak revolucija protiv Englezke, Irca su jedva mogli da pribave sebi priznanje svojega prava. Tek otkada su se obe velike stranke englezkoga parlamenta odlučile da pristanu na homerule bill, narodna ideja Iraca prometnu se od fantazije u zbilju. Liberalna stranka pristala je već uz nju godine 1886., ali joj nije nikako uspelo, da dosegne svoj cilj. Ministar predsjednik Asquith izjavio je ove godine u jednoj skupštini, da je homerul želja čitavog irskog naroda i sada je pitanje, hoće li se englezke stranke identifikovati sa izjavama premjera englezke vlade. Irca su danas u vladinoj stranci vrlo odlučan faktor, pa nema sumnje, da će uz podporu liberalaca i radničke stranke ova zakonska osnova naići na simpatije kod pojedinaca.

No pitanje je, hoće li ta zakonska osnova ovako proći, kako si to vlada zamišlja, a to tim više, jer su protivnici znali vanredno uspješno agitirati protiv liberalaca baš gledom na to, što sadanja liberalna vlada hoće da priznade Ircima podpunu autonomiju i neovisnu narodnost, a sve unutar velikog britskog carstva, koje ne pozna drugo, nego li britanski narod i britanski element. Konzervativci pri svojoj bezdušnoj centralističkoj šovinjskoj nacionalnoj politici zaboravljaju na državopravnu činjenicu, da se Englezka zove službeno „Kraljevina Velika Britanija i Irska“.

Ex-lex na Muću.

Osim pravaškog novinstva i „Dalmata“ i „Naše Jedinstvo“, svako sa svog gledišta, progovoriše o Muću, a važna je polemika između „N. Jedinstva“ i „Slobode“. Sve dakle stranke dalmatinske progovorile su i sve su jednoglasno izrekle svoj sud o zloj upravi obćine Mučke, i složile se s našim zaključkom, da treba razpustiti ovu nesretnu i nesposobnu i nezakonitu upravu. Samo interesirani mramorni poduzetnici u demokratskoj stranci lome koplja za uzčuvanje status quo na Muću. Na žalost rek bi da se više slušaju i uvažavaju kojekakvi privatni interesi demokratskih poglavica nego li zakon i pravica i obći glas novinstva i stranaka pokrajinskih.

Smrću Zekanovom, obćina mučka sada je bez načelnika i bez zakonitog broja viećnika, jer ih u sve nema nego petnaest. Ostadoše na upravi dva nepismena a dva polupismena prisjednika, od kojih je cigli jedan u mjestu, a drugi su daleko. U obćini upravlja i zapovjeda, vedri i oblači mudri tajnik Bervaldi i učeni pisar Ratković, te prisjednik Relja, zanimanjem remeta, podpisuje što mu oni podmetnu, a sami nadodaju križ prisjednika Duke. Sve ovo vlasti znadu i puštaju da brod ide! Zemaljski Odbor neće još da poduzme zakonite mjere i dokrajči anarhiju na Muću. Ne znamo što je u obćini mučkoj normalno i što ima i zere oslonu na pisani zakon. Dvie se već sjednice vieća držale s trećinom viećnika. Čujemo da je Zemaljski Odbor uništio zaključke ovih vieća, jer ih ne priznaje valjanim, a međutim se sazivlje i treće vieće u kojem hoće se da se bira novi načelnik mjesto Zekana. Je li to gazenje ili ruganje zakona? Ista uprava je uvjerenjena da će izbor načelnika biti ništetan. Ova ista uprava odlučuje, sudi, zapovjeda i globi, a unapried se znade da je sve na vrbi svirala i da će biti ukinuto. Zašto se pušta da se ovako omalovažavaju i ruglu izvrgava obćinska vlast i autonomija?

Nu imamo u obćini još jednu abnormalnost. § 73. O. P. naredjuje da se do polovice studenoga priugotovi proračun za dođuću godinu, dakle za ovu godinu morao se zgotoviti lanjskog studenog. Ali što će i taj §. mučkoj obćini? Eto smo u listopadu 1912. a predračuna ni za ovu godinu još nemamo! Došli ovih dana porezni ovrhovoditelji i pobiru državni porez i pokrajinski prirez, a obćinski se ne utjerava jer još nije odredjen. Troši se i plaća se i ove godine bez proračuna! Zakon nadalje kaže, ako dva mjeseca preko roka propisana za podnešenje proračuna ovaj ne bude gotov, imaju se načelnik i članovi obćinske uprave dva puta na to globama prisiliti. Zemaljski Odbor nije toga učinio. Još zakon nastavlja: ako i to bude badava, proti njima biti će izrečeno svrgnuće s časti. A je li se ovo izvršilo? Demokratski mučki upravitelji nisu ni opomenuti, ni oglobljeni, ni svrgnuti: oni su izvan zakona ili bolje nad zakonom, jer su mramornim bedemima zaštićeni. Naprotiv četvoricu pravaških viećnika, koji se odrekli, globi se i prieti im se većim globama!

Što se dakle čeka i što smeta da se rieši mučko pitanje? Nije po sriedi samo potvrda novih izbora, o kojima ni Sud nije svoju rekao poslie deset mjeseci izvida, a kad se stvar na sudu rieši, onda će tek doći na pretres kod mješovitog povjerenstva. Mi smo tražili da se, bez obzira na uspjeh utoka i tužaba naših proti izborima, razpusti stara obćinska uprava, jer je njoj mandat iztekao još 31 prosinca prošle godine. Ali da, u Dalmaciji smo. Zar se čeka izvještaj revizora, koji se ovdje nalazi od 16. prošlog mjeseca? Želimo bismo da Zemaljski Odbor tiska opazke učinjene, da javnost vidi, jesmo li mi što pretjerali ili izkrivili iznašajući neurednosti obćine mučke.

U našem listu bilo je toliko govora o prilikama u obćini mučkoj, da su nam neki čitaoci zamjerali, jer toliku pažnju posvećujemo tome. Takav prigovor mogu stavljati samo oni koji ne shvaćaju težinu bezakonja u stvari obćine mučke. Ljudima na Zemaljskom Odboru savjest je davno zaspala, pa zato onakovo činičko izrugivanje i gaženje zakona. Trebat će dakle s tima dalmatinskim Cuvajčićima malo drugčije obračunati, da ih prodje volja igrat se tiranlukom.

Predplatite se na „Hrvatsku Rieč“!

Naša zaključna o diskreditiranju dalmatinske vinske trgovine.

Gosp. Slaus hoće silom, da ima pravo. U „Našem Jedinstvu“ od 8 listopada veli, da mi imamo krivo, a mi mu na temelju razloga, navedenih u oba naša članka, kažemo, da on ima krivo, a da mi imamo pravo. Uzvrat li gosp. Slaus na ovo, da on ima pravo, mi ćemo mu odvratiti, da mi imamo pravo. Ovakav način polemike je komadan za oboje, ali upozorujemo, da ga je odabrao gosp. Slaus, a ne mi. Mi smo mu naime kazali zašto on ima krivo, a on sada veli, da ima pravo, nego mjesto da odgovori na naše razloge, pozivlje nas, da izidjemo s pravim imenom i da se s političkih novina povučemo u stručne. Ovaj poziv napomenut je samo u pomanjkanju drugih dokaza. Vinska trgovina naše je životno pitanje, te je potrebno, da javnost znade što vinskoj trgovini smeta ili što ju unapredjuje.

Gosp. Slaus nijedan naš navod oprovrgao, a dokle to ne učini istim putem, kojim i mi, ne čutimo se obvezanim da mu na ista odgovorimo.

Poziv, da mu mi u stručnim novinama odgovorimo, ne možemo uzeti ozbiljno, dok gosp. Slaus ne odgovori u stručnoj novini. „Allgemeine Wein-Zeitung“, koja je ovo pitanje izniela u javnost.

Zahtjev njegov, da mu se otkrijemo, ostat će bez uspjeha, jer se ovdje ne radi o osobama nego o stvari.

Izvrješćujte „Hrvatsku Rieč“.

Iz hrvatskih zemalja

Proces proti Ivanu Alfireviću.

Razprava proti preparandisti Ivanu Alfireviću, obtuženu radi sukrivstva u Jukićevu atentatu, vodit će se u Celovcu u Koruškoj.

Gradnja ličke željeznice.

Službeni list hrvatske vlade piše, da je povodom pitanja u raznim listovima, da gradnja ličke željeznice ne će započeti, u stanju apoditički konstatirati, da će gradnja na željeznici Ogulin-Knin, u koliko nije još započela, započeti tečajem ovog mjeseca.

Predsjedništvo bosanskog sabora.

Ovo dana sastat će se bosanski sabor. Kako je ovo treće zasjedanje sabora, to je sada na Hrvatu red, da mu bude predsjednikom. te će dosadašnji predsjednik dr. Nikola Mandić biti predsjednik, dr. Safvetbeg Bašagić prvi podpredsjednik, a dosadašnji predsjednik Vojislav Šola drugi podpredsjednik sabora.

Radna većina bosanskog sabora.

Obdržavana je konferencija pročelnika hrvatsko-muslimanske radne većine i predstavnik Jeftanovićeve grupe. Ova se grupa bila izjavila spremnom, da se sporazumi sa hrvatsko-muslimanskom većinom u okviru programa Bilinskoga, ali je odklonila povjerenje vladi zajedničkog ministra financija Bilinskoga. Grupa je odklonila pristup u radnu većinu.

Izbor u Travniku.

U užem izboru travničkog kotara izabran je sa 200 glasova većine u bosanski sabor Popović, kandidat grupe oko „Srbske Rieči“.

Gospodarski pregled.

Moratorium u Bugarskoj i Srbiji.

Bugarska vlada naredila je tromjesečni moratorium, počevši od 30. septembra t. j. da se na 3 mjeseca produlji na svake vrste tražbina, ma da je osuda plaćanja sudbenim putem ustanovljena. Prem tome mogu bugarski podanici dugove, koji su počevši od 30. septembra dospievali, platiti tek koncem decembra, a ustanovljeni kamati ostaju u kreposti. Srbija je takodjer uvela moratorium u tri mjeseca.

Slador će pojeftiniti.

Slador je u Českoj vrlo dobro uspi. Cijena lanjske robe stoji 88 kruna po 100 kila, dočim će roba iz ovogodišnjeg pleše repe stajati samo 74 do 78 kruna.

Francuzki milijuni na Balkanu.

Poznato je, da se francuzka vlada mnogo zauzimalje, da se očuva mir na Balkanu. To je stoga, što Francuzka ima silni novac uložen kod balkanskih država. Francuzki kapital iznosi u Turskoj 200 milijuna, pri čem nije uračunan naredni dug u iznosu od 2760 milijuna; u Bugarskoj se nalazi 400, u Srbiji 420, u Rumuniji 800 i u Grčkoj 3000 milijuna franaka francezskog kapitala.

-- Hrvatska Tiskara --

(Dr. Krstelj i drug) — ŠIBENIK
Izradjuje najmodernije
-- tiskarske radnje. --

Prodaje se

jedna terasa, sa dvie peći
izpod nje, na liepom položaju, u Varošu u Paške
Antunca. Upitati se kod
vlastnika.

VELIKA ZLATARIJA

GJURO PLANČIĆ

ŠIBENIK :: ŠIROKA ULICA
:: :: STARIGRAD ::

PODRUŽNICE: VIS-VELALUKA

KO ŽELI ZDRAVLJA

neka pohodi glasovito

Spljetsko sumporno kupalište

NAGY I DRUG

koje posjeduje, kako već poznate,
najjekovitiju mineralnu vodu u Evropi.
U jednoj litri sadržano je 31.5 grama
razne soli. — Otvoreno cijelu godinu.

Prospekte šalje uprava.

OGLAS.

Častimo se javiti P. N. obćinstvu, da naša krojačnica te gg. trgovci MARKO JAKOVLJEVIĆ i IVE ŠAIN u ŠIBENIKU i PETAR PILIĆ u ZADRU prodavaju gotova odijela solidno izradjena iz naše čiste vunene stofe po Kr. 32.— od broja 44 pa unapred, i izvrstne kuverte u raznim bojama takodjer iz čiste vune uz veoma umjerene cijene. Vanjski trgovci, ako žele nabaviti gotova odijela i kuverte, neka se obrate našoj tvornici, gdje će na gore spomenute cijene takodjer dobiti popust.

Odličnim štovanjem

PRVA DALMATINSKA TVORNICA PREDIVA i TKALA
PAŠKO RORA & drug

Iz grada i pokrajine.

Nakon povjerljive note splitske občine. Novine bilježe, a i nama javljaju iz Splita, da je obćinsko upraviteljstvo u Splitu prisustvovalo svečanosti vladarenog imendana i da su se občina te demokratska društva natjecala sa c. k. uredima kako bi vanjskim načinom dali oduška osjećajima, koje obćinsko upraviteljstvo bilo izrazilo u povjerljivom pismu na g. namjestnika. A gradjanstvo — naravski ne ono od dinastije — gleda zanimiv prizor, kako suverenim prezirom gleda jedan Strazičić jednog — oca malog puka.

Secesija medju talijanašima. Prošle nedjelje obdržavao se je u Zadru sastanak talijanaške stranke, da vieća o obćubzama koje podigli dr. Boxich i dr. Milcovich proti načelniku Zadra i glavi stranke dru Ziliottu radi njegova sudjelovanja u Flottenvereinu i u odboru za euharistički kongres, te proti upravi stranke radi njene mlohavosti proti povredama u pitanju jezika. Sve te obćubze bile su jednoglasno odbijene, a na to su dr. Boxich i dr. Milcovich izjavili, da izstupaju iz stranke.

Zabave u Sokolu. Marni diletanti našeg Sokola ozbiljno se pripravljavaju, da nam ove jeseni i nastajne zime priušte uz liepu pouku i ugodnu zabavu. Kao svake godine, prva će se zabava prirediti o Svesvete sa krasnim programom.

Šegrtska škola. Ovih je dana obavljen upis svih šegrtu dužnih na pohadjanje večernje škole usavršavanja. U pripravnici tečaj upisano je 32 šegrtu, od kojih 27 muških, a 5 ženskih; prvi razred ima 28, a u drugom razredu upisano je 16 šegrtu, ukupno 76.

Protežiranje lopovluka na Lećevici. Primamo : O našoj občini na Lećevici stizu nam svaki dan to nepovoljniji glasovi. Sudbene komisije posjećuju učesto Lećevicu, vrte se oko obćinske blagajne i troše puste dane u pregledanju blagajničkog dnevnika i nekih namirnica. Ljudi nam kazuju, da je iz obćinske blagajne umaklo nevidom nekoliko hiljadarka, a da nitko ne zna kud ni kamo pak da se je stavio sud i državno-odvjetništvo da im u kraj udju i sprate ih opet u njihov prvaañji tor. Bože daj, da im posao podje za rukom, ali se bojimo Neki, kojima je ključ obćinske blagajne žuljao prste, već se nalaze s onu stranu brave, a ima ih još da im gaće drhću čekajući, kad će i njih stignuti ista sudbina. Nije ovo prvi već četvrti, peti put da se ovakovih neugodnih i pućanstvu štetnih prizora zbiva na ovoj občini.

Ali da, pravaške občine Zemaljski Odbor progoni i razpušta samo zato jer su praveške, a Lećevica je lani izniela Ivčevića u Beć, pa je zato lećevičkoj obćinskoj gospodi prosto i ovakovo gospodarenje. Dre. Ivčeviću, kako se slaže ovo protežiranje lopovluka sa dostojanstvom jednog saborskog predsjednika ?

Posveta školske zgrade u Zatonu. Pišu nam iz Zatonu: Za punih pet godina bijasmo lišeni škole. Nastojanjem i požitvovnošću ugled. crkvinarstva mjesne župske crkve te susretljivošću gosp. kot. skol. nadzornika Slavomira Sinčića i u-glednog obćinskog upraviteljstva u Šibeniku, dne 4. ov. mj. bijahu okrunjene blagoslovom nove školske zgrade.

Već na 5 sati iz jutra zvona navjestiše obće veselje. U 8 sati sakupiše se starešine mjesta u svečanom rubu pred školom. Školska djeca predvodjena od svojih nastavnica krenuše u župsku crkvu

uz slavljenje zvona i pucjavu mužara, gdje je već. župnik odslužio pjevanu sv. Misu. Služba se božja završila sa „Tebe Boga hvalimo“, a onda se svi uputiše u školu.

Pošto je već. župnik uz slavljenje zvona i pucanje mužara blagoslovio zgradu, progovori o blagodati prosvjetnoga hrama, upozoriv roditelje na dužnosti prema svojoj djeci preporučiv im, da djecu šalju redovito u školu. Zatim je kao mjestni školski predsjednik zahvalio gosp. kot. skol. nadzorniku Sinčiću, što se je udostojao osobno prisustvovati svečanosti. Gosp. Sinčić držao je krasan govor o zadatku pućke škole. U liepim potezima izložio je potrebu i napredak pućke škole. Obratio je rieć gospodjicama nastavnicama pak djeci potaknuvši ih, da ustraju u učenju.

Tim bi dovršena svečanost ovoga sretnoga dana, koji će školska spomenknjiga kao i mjestna povjest zabilježiti zlatnim slovima u svoje stranice.

Sada se naša nova školska zgrada ponosno bjelasa kao spomen kulture i napredka usred mjesta.

Neka Bog blagoslovi i nagradi sve, koji su se trudili, da izvrše ovo zaslužno djelo, seli na diku, a potomcima na korist i napredak !

Javnoj Dobrotvornosti, da počaste uspomenu blagopokojne gospodje Marijane ud. Fosco, rodjene Galvani, darovaše : Tvrdka V. Inchiostri e figli K 10, Dr. Oscar vitez Marcocchia, viši drž. odvjetnik, K 4, Margerita ud. Costa K 4 i obitelj Boscovich K 2. Povjerenstvo darovateljima najliepše zahvaljuje.

Vandalizam. Primamo iz Splita : Geslo je glasovitog Smodlake „neka se ruši“. U tome ga naravski sledi njegova dinastija, a ide mu eto na ruku i obćinsko upraviteljstvo.

Na Marmontovoj poljani bila su dva reda stabala koja ono mjesto resila, a bilo ih je i prastarih. Ljeti bijahu od velike blagodati i za nas i za strance koji su u hladu mogli uživati krasan vidik na more.

Ali je poznata stvar da neki ne mogu trpiti zelenilo koje je, isto tako ni sapun, znak kulture i napredka, te pošto civilizacija nije još doprla do Dugopolja, novi gospodar Splita naredi da se sva ona stabla posjeku, te su u dva dana sva uništena.

Svako ćeljade pametno, koje je taj razor vidilo, nije imalo dovoljno rieći da ga osudi, a šta bi tek rekao, da se može dignuti, pokojni načelnik Milić, koji je iz pitomog Dubrovnika bio donio liep obćaj da i svoj grad što moguće više okiti zelenilom ? Badava je, divljak ostaje divljak, pa imao on stotinu titula dotura ili inžinira.

Iz uredništva. G. dru. B. G. Anđelinoviću u Splitu: Za ono o „Bankrotevima uma“ šteta dangube i papira. Onaj proglas odaje mladost bolestnu, degeneriranu. Luka Jukić je pucao, a oni mladići hoće da se kite njegovom slavom. Vrlo komodno i jeftino. Sigurno prolazni pojavi, pa im ne treba davati važnosti koje ne zaslužuju. Pozdrav !

Požar. Noćas oko 1 sata bućnulo je požar u kući vlastništva Frane Škotona u gradu blizu pazara. Požitvovnosti vriednih vatrogasaca pošlo je za rukom vatru lokalizirati. Kuća je bila osigurana. Povod vatri nepoznat.

Kradja. Iljadica Ana žena Lukina prijavila je redarstvu, da su joj nepoznati zlikovci ukrali 418 K. iz jedne sprtve u konobi.

Redarstvene vesti. Od 5. do 10. ov. mj. redarstvo je imalo da uređuje u više slućajeva. Tako je uapsilo jednog radi prosjaćenja, jedan je tućen sudu radi uvrede redara, jedna ženska tućena sudu radi kradje jegulja iz vranskog jezera, a jedan radi lake tjelesne ozlede. Vieše njih prijavljeno je radi grubog obćajaja pranja rublja i proljevanja na ulici.

Strojevi za djelomićnu radnju u vodjenju na malo. Mi smo već opetovno primjetili, koji blagodarni upliv ćini na obrtnika, kada isti imade priliku proućiti i dobro promotriti svoj rad. Pred kratko vrijeme imali smo opet priliku pregledati „tvornićki dućan“ inger Co. Beć 1. Wiplnngerstrasse 23, u kojem su izlošeni svakovrstni obrtnićki strojevi, te smo se osvjeđoćili, da svaki kolega, koji ovaj dućan posjeti, prima osobito koristne poduke, koje mu sluće i u njegovoj radionici. Osobito je od važnosti za poduzetnu našu gg. kolege u današnje doba, gdje se i u manjim radionicama djelomićna radja vrši. Ovdje se vide pojedini strojevi za noćnu radnju, kao i drugi razlićiti za teže vodjenje, koji stoje gotovi za uporabu, te od vrstnoga vještaka kušani. Šivaći uzorci i cijene stoje ovdje rado na raspolaganje.

 Roman - - - - - na 4.oj strani. -

Naši brzojavu.

Del. Spinčić o dogodjajima na Balkanu.

Beć, 12 listopada. U večernjoj sjednici austrijske delegacije izvjestitelj delegat prof. Spinčić u svom govoru osvrnuo se na zapletaje na Balkanu te je rekao, da se interesi monarkije na Balkanu mogu očuvati jedino, ako se udovolji pravednim zahtjevima jućnih Slavena. Oružjem i uobće nasilnim sredstvima monarkija tih interesa neće očuvati.

Niemci proti Spinčiću.

Beć, 12 listopada. U razpravi o proraćunu zaj. ministarstva financija iza izvjestitelja prof. Spinčića uzeo je rieć delegat Markl, koji je osudio, što se del. Spinčić u svom referatu stavio na državopravno stanovište te se služio kritikom sistema kakva ne dolikuje jednom izvjestitelju. Marklu je odgovorio dr. Šusteršić koji je dokazivao opravdanost Spinčićevog stanovišta i temeljitost njegovog referata.

Vojni krediti.

Beć, 12 listopada. Zajednićki ministar finacija vitez Bilinski podastro je delegacijama dvie zakonske osnove, kojima se traži novi zajam za vojsku u iznosu od 178 milijuna kruna.

NOVO IZRADJENE
:: RADNIĆKE KNJIGE ::
I
- SLUŽBOVNE KNJIGE -
NABAVLJAJU SE U
HRVATSKOJ TISKARI
(Dr. Krstelj i drug) Šibenik.

Javna zahvala.

Prigodom nesreće, koja nas je ne-nadno zadesila naglom smrću mile nam supruge odnosno majke

ANE TICULIN

osjećamo se obvezanima da i ovim putem izkažemo ćustvo naše harnosti mons. Don Vici Karadjoli, koji je onako iskrenom zauzetnošću davao duhovne utjehe miloj nam pokojnici, nastojeći da joj olakša posljednji tećki smrtni ćas. Isto tako harnost dućni smo g. Dr. Caci, liećniku, koji je uložio sve svoje sile, da pokojnicu otme nemiloj smrti ili bar ublaži boli njene.

Hvala naša i prag. Don Iv. Krstelju Šćgoriću, koji je iz prijateljske pobude odlučio da odsluži misu na upokoj duše pokojnićine, a tako hvala i svoj drugoj gospodi, prijateljima i znancima, koji prisustvovanjem pogrebu, obolom na korist raznih drućtava ili inaće izkazaše poćast dobroj pokojnici.

Šibenik, dne 11. listopada 1912.

Ante Ticulin, suprug i djeca.

OGLAS NATJEĆAJA.

Otvara se natjećaj na mjesto ućitelja „Šibenske Glazbe“.

S tim mjestom skopćana su beriva od godišnjih Kr. 2880.

Natjećatelji moraju da izpravama dokažu svoju sposobnost ne samo za glazbeni zbor već i za orguljanje, jer je sa službom ućitelja glazbe spojena i služba orguljanja u njekojim mjestnim crkvama.

Dat će se prednost natjećatelju, koji dokaže da je vješt gudalici i sposoban za pouku u pjevanju.

Za izvanredne slućbe ućitelj, glazbe, kao i glazbari, biva posebno naplaćen.

Potanje obavjesti daje podpisana.

Nastup slućbe ima da uzsliedi 1. im prosinca o. g. te za to rok ovome natjećaju traje do 15. studenoga t. g.

Izabrani izmedj natjećatelja bit će dakako uzet u službu uz uvjeť dvomjesećne kušnje, nakon kojeg doba bude li zadovoljavao bit će izmedj njega i podpisane sklopljen naroćiti ugovor.

U Šibeniku, 9 Listopada 1912.

Od Uprave „Šibenske Glazbe“.

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug.)
Vlastnik, Izdavalac i odgovorni urednik
JOSIP DREZGA.

Marko Markovina Split

Iza Prokurative (vlastiti stan)

Telefon 93.

Tek. raćun kod Filialke Banca
Commerc. Triestina.

I. ZASTUPSTVO I SKLADIŠTE

Eternit za moderne krovove — postavlja po specialnim radnicima.

Cievi od ceramike

Dimnjaci

Ploćice za kuhinje, hodnike itd.

Stakla prosta i ornamentalna

Peći glinene postavlja po specialnim radnicima

Papendek tanki i debeli

Zahodi porculane kompletni — posuda, dašćica, sprema za vodu i dr.

2. GRADJEVNO POUZEĆE

ovlašteno Dozvolom c. k. Namjestništva u Zadru, izvadjaja sve radje svoje struke.

3. PRVA SPLITSKA MLJEKARNA.

Vlastita pomješća putem Poljuda, Prodaja Mljeka, Gñjoja, Prašćica za razplod — ameriķanske i njemaćke pasmine.

Naslov za pisma i telegrame : „Marko Markovina — Split“.

Vodovode
i
Šmrķove
svih vrsti izradjuje
najveća slavenska tvrdka
Monarkije
A. N. T. KUNZ
Hranice (Morava).
Praktićene upute i priblićni
troškovnici badava.

Traži se kompanjon.

U svrhu boljeg razgranjenja vrlo dobro iduće trgovine u mjestu, traži se drug sa gotovinom od 5 do 6000 kruna. Zajamćena najmanja godišnja korist od kr. 1400, a za eventualnost osobnog saradjanja posebni honorar. Zbog naravi iste trgovine izključena svaka pogibelj gubitka. Za adresu obratiti se uredništvu „Hrvatske Rieći“.

VELIKA ZALIIA

MUŽKIH ODIELA ZA ZIMSKU SEZONU

NAJMODERNIJEGA KROJA — — — — — UZ VRLO UMJERENE CIENE.

SUVIŠE ODIELA ZA AMERIKU.

PIO TERZANOVIĆ - ŠIBENIK

Ne boji se nikakove utakmice.

Velika zaliha svakovrstnih

MREŽA OD PAMUKA

(KOTUNA) od prve svjetske tvornice.

Suviše

MREŽA TALIJANSKIH (puljizkih)

BAĆAVA HRASTOVIIH

OD 3½ DO 4 HL.

KRALJICA DAGMAR

HISTORIČKI ROMAN

ČESKI NAPISAO VACLAV BENEŠ TRZEBISZKY - PREVEO PAVAO M. RAKOŠ

29.

„Ja pitam: gdje je Jitruša?“
„A ja ti podruzi put odgovaram: ne traži da to znaš!“
„Sve mi moraš reći... Nisam uzalud došao tako daleko... Bilo je opasno za plovību, ožujski vjetrovi grozno su nam smetali... Dakle, gdje je moja nevjesta?“
„Na putu...“
„Na putu?“
„Otišla je u Arkonu sa svojim drugaricama.“
„Što govoriš?“
„Po okolici natrgale su prvo cvijeće, koje je rodilo proljeće, savile su od njega velik vijenac i odlučile su, da njime ovjenčaju Svantovitov kip u Arkoni...“
„I to si htio, da mi prešutiš?“
„Gospodine, nisam htio, da te mučim!“
„I za što?“
„Ako učine valovi put iz tvoje sadanje domovine k nama nemogućim...“
„Ti hoćeš da kažeš: Ako ne bude ništa od svatova... Zar ne, da je tako, starješino? — A velim ti: Tvoja kći mora biti moja žena, i ako bi stajali između Danske i ovdašnje obale valovi kao gore, kao najveće švedske gore...“
„I ako bi bila poganske vjere?“
„I ako bi ostavila krst...“
„I ako je obećala bogovima, da se ne će udati, dok joj ne bude slobodna domovina?“
„Zar je mogla Jitruša obećati tako što?“
„Obećala je to vječnim spasiteljima sa svim svojim drugaricama...“
Mladi vitez zagledao se u tlo. Zato mu je starac, koji se izdavao njegovim djedom, htio da spriječi put u Bukovsku... Zato se nekoliko puta prezirno nasmijao...
„I kad će se vratiti sa svog puta?“
„Očekujem je već dva dana.“
„Dopuštaš li, da je čekam s tobom pod ovim krovom?“
„Ako hoćeš?“
I vitez Estrichson ostao je zaista ovdje i čekao.
I dočekao je Jitrušu još iste večeri.
Iz Arkone vraćao se cijeli zbor djevojaka. Bile su obučene u kao snijeg bijelim odjevama, u kakovima su išle na pogreb, išle su šutke, kao da su ostavile jezike u hramu Svantovitovom, oko čistih čela bili im ovijeni zeleni vijenci, koje su im metnuli na glave žreći u Arkoni i koje moraju najbrižljivije čuvati, da im ne uvenu; a ako im uvenu, morat će ponovo poći po druge...
„Jitruška! — Moja nevjesto!“
Vitez Estrichson još izdaleka vikao je kćeri starješine.
Tako krasnu još nikad vidio ju nije.
Bijelo odijelo sa zelenim vijencem oko vedrog čela činilo ju anđjelom mira.
Vitez Estrichson nije ni mogao da vjeruje svojim očima, da je to ona.
I pratnja ustavila se pogledima na tim pojavama slavenskih djevojaka, koje se vraćale iz Arkone u neopisivoj krasoti.
Jitruška gledala je u zemlju i što se više približavala domaćem dvorcu, tim je više blijedila u licu.
„S ocem već ne mogu da te dočekam!“
„I uzalud si čekao Estrichsone!“
Ove riječi izgovorila je Jitruška tako hladno, tako ledeno, da je mladog vitez prošla studen.
„Ipak sam te dočekao!“
„A ne onako, kako si želio!“
Ove riječi zvučale su još hladnije, još hladnije...
Jitruška prošla je kraj njega ozbiljno, a da nije podigla pogled od zemlje...
Vitez ju uhvatio za ruku.
„Jitruško! — Nevjesto moja!“
A djevojčica je polako izvukla svoju ljevicu iz njegove desnice.
„Ipak sam došao po tebe!“
„Sam ćeš morati natrag... Sam, Estrichsone! — Između mene i tebe nalazi se grob...“
„Grob, Jitruško?“
„Jest, grob! — I taj grob je moja rodna gruda. I dok ne oživi taj grob, dok se na žutoj zemlji ne zazeleni najbujnija trava, dok se ne razvije na njoj najljepše cvijeće, kao što je: sreća, pokoj, mir, nekadanja slava, bivša sila — donde se mora — mora zeleniti na mojoj glavi ovaj vijenac, koji je posvećen pred licem Svantovitovim...“
Bukovskom starješini napunile se oči suzama. Iz dna duše veselio se odgovoru svoje kćeri... Takovim se kćerima roditelji uvijek mogu da ponose.
„I onda, kad ozeleni trava, kad ono cvijeće zaista procvjeta nekadanjom primamljivosti... Onda ćeš biti — hoćeš biti moja?“
„Onda ću — biti — tvoja!“
„Jitruška...“
Mladi čovjek zaplakao je...
„Znaš, što ću uraditi? Poći ću i pomagat ću, da se to cvijeće u tvojoj domovini u najkraćem vremenu rascvjeta u sreću, pokoj i mir. Spreman sam da za to žrtvujem i život svoj... I to ti prisizem svojom ljubavlju, koja plamti za tebe već odavno — odavno, dušo moja, uz to zaklinjem ti se svojim Bogom, svojom čašću — svim onim, Jitruško... I znaš, kamo ću sad? Idem da tražim starca, koji kaže, da se zove Niklot...“
„On je zaista Niklot...“
„K njegovim nogama položiti ću oružje svoje, i sve ću ono tačno izvršiti, što mi zapovjedi.“
„Na tim putevima bit će uz tebe nevjesta tvoja sa svojom dušom danju i noću!“
Za nekoliko časaka ostavio je mladi danski vitez Bukovski dvorac i udario je sa svojom pratnjom prema moru, gdje ih zemljaci već čekali nisu... A svi drugi ostali su s Estrichsonom u zemlji Bodrica; nijedan nije se dijelio od njega.

VII.

U krasnoj dolini, udaljenoj od Bukovskog dvorca i Vlnjovse neka dva dana hoda, utaborila se pred večer četa jahača. Na obim bočinama doline širila se smrekova šuma. Činilo se, da se furije pri svojem kobnom lijetu nisu ni dotakle ovog kuta zemlje Bodrica. Sve je ovdje odisalo najsvježim životom, čulo se milo cvrkutanje ptica, koje putnikovo oko nije opazilo u cijelom ovdašnjem kraju sve do morske obale, osim kakvog galeba, kopca ili jastreba; svuda bješe puno cvijeća, a lahor je pirio veoma ugodno...

(Nastavit će se).

izravna njemačka vozna pruga sa brzim i poštanskim parobrodima.

Odprema putnika

sve strane svijeta

Hamburg-Newyork
Hamburg-Philadelphia

Hamburg-Argentina Hamburg-Mexico
Hamburg-Brazillja Hamburg-Afrika
Hamburg-Ganada Hamburg-Engleška
Hamburg-Cuba Hamburg-Francuska

Zabavna pomorska putovanja.

Putovanja oko svijeta, vožnje na latok, u Istočnu Indiju, u Južnu Ameriku, te vožnje po sredozemnom moru. Putovanja na Sjever do Drontheima, na otok Island, na sjeverni kap i Spitzbergen. Vožnje po Nilu. Upute se šalju i daju besplatno.

Hamburg-Amerika Linie,
odlo za putnike, Hamburg

Zastupstvo u Trstu: Hamburg-Amerika Linia
General. agentura za Primorje, Via Porporelle.

Pokućstvo

solidno i ukusne izradbe
može se dobiti uz veoma
nizke cijene samo kod
dobro poznate trgovine
A. DELFIN, Šibenik.
tapetarska i drvodjeloska
- - - radionica - - -

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“

uzdržava od 1. maja 1912. sljedeće glavne pruge:

- Trst—Metković A** (poštanska)
Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati poslije podne; povratak svake subote u 6.15 sati prije podne.
- Trst—Metković B** (poštanska)
Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati poslije podne; povratak svake sriede u 6.15 sati prije podne.
- Trst—Metković C** (poštanska)
Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati poslije podne; povratak u četvrtak u 6.15 sati prije podne.
- Trst—Korčula** (poštanska)
Polazak iz Trsta u utorak u 5 sati poslije podne; povratak u ponedjeljak u 6.15 sati prije podne.
- Trst—Šibenik** (poštanska)
Polazak iz Trsta u petak u 5 sati poslije podne; povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.
- Trst—Makarska** (trgovačka)
Polazak iz Trsta svake sriede u 6 sata pos. pod povratak svaki ponedjeljak u 1.15 poslije podne.
- Trst—Vis** (trgovačka)
Polazak iz Trsta u subotu u 7 sati pos. podne; povratak svaki četvrtak 7.15 pos. podne.

Oppez!

Društva „PAPIR ABADIE“.

Pošto se u posljednje vrijeme ponovile razne imitacije naših općepoznatih i obiljubljenih tuljčića

RIZ ABADIE (Riz doré)

molimo naše p. n. mušterije, da paze tačno na ime **Abadie**, koje se nastoji sa raznim drugim riečima nadopuniti. **Mi opominjemo prije kupovine** na lošu imitaciju, jer ćemo protiv imitacija sa svim sudskim sredstvima postupati.

DRUŠTVO „PAPIR ABADIE“.

Hrvatske narodne poslovice

uredio V. J. Skarpa, cijena knjizi broširano K 5.—, a uvezano K 6.—, naručlva se kod „HRVATSKE TISKARE“ u Šibeniku i u svim knjžarama.

NAJVEĆA DALMAT. ZLATARIJA

ANT. RADIĆ
SPLJET (SPALATO)

Ilustrovane cjenike šalje besplatno.

HRVATSKA VERESIJSKA BANKA

:: PODRUŽNICA ŠIBENIK ::

Centralna DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTU KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE, OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DEVIZE SE PREUZIMLU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU; SE - - - BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE. - - -

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERETNICE, ZALOŽNICE, SRECKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREČAKA NA OBROČNO ODPLAČIVANJE. OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ŽRIEBANJA. REVIZIJA SREČAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLATNO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA. - - -

NOVO IZRADJENE RADNIČKE KNJIGE

I
SLUŽBOVNE KNJIGE
NABAVLJAJU SE U
HRVATSKOJ TISKARI
(DR. KRŠTELJ I DRUG)
ŠIBENIK.

Kronodorferova
alkalička naravna
kiselica.

Dobiva se u drogariji

V VUČICA

- - Šibenik - -

Velika tvornica voštanih svieća na paru

Vladimir Kulić - Šibenik

Preporuča svoje proizvode p. n. gg. župnicima, crkvinarstvima i bratovštinama.

Nagradjena prvorazrednom diplomom i zlatnom medaljom na rimskoj izložbi poljodjelstva i obrtnih proizvoda.

JESAM LI PLATIO PREDPLATU?

Znak Pravog Franckovog prido-
datka za kavu je mlinac. — Ima
takodjer i patvorina.

Zato budite oprezni kod kupovanja!
Pravi :Franck: proizvodja se od
najboljih domaćih sirovina.

Tvornica u Zagrebu.

